

Chceme vytvořit účinnou obranu a moderní armádu demokratického státu. Dnes o tom rozhoduje.

Lajos Berek,

Pál Vojnits

kteří Vojenské akademie Miklóse Zrínyiho maďarských ozbrojených sil

ÚVAHY O PRAKTICKÉM USKUTEČNĚNÍ OTÁZEK NOVÉ VOJENSKÉ POLITIKY MAĎARSKA

Jednou z nejdůležitějších vojensko-politických změn v posledních desetiletích byla skutečnost, že se zrušením organizace Varšavské smlouvy přestalo existovat vojenské sdělení Evropy, a tím se výrazně snížila možnost vzniku války v našem světě.

Tento fakt potvrzuje na jedné straně i to, že úsilí o mírové řešení rozporů prosazuje Pařížská smlouva, která byla podepsána jako výsledek vídeňských jednání, ale dosud nebyla ratifikována, spolu s cíli, které v ní byly formulovány, a na druhé straně mezinárodní důsledky, vyplývající ze záporných zkušeností z války v Perském zálivu, které s cílem vyhnout se obdobným případům si stanovily za cíl zachování míru. Tyto snahy jsou jednoznačně zaměřeny na vyloučení podobných možností agrese v Evropě v budoucnosti.

Ani dvoustranné a regionální bezpečnostní smlouvy, které byly uzavřeny a které mají být uzavřeny, nevylučují ozbrojené konfrontace jiného charakteru, případně možnosti agrese, ani v Evropě, ani s ohledem k naší zemi (Maďarska). Tato možnost hrozí vzniknout zejména v zemi, kde se chýlí k vnitropolitické krizi, která se pak tam změní v občanskou válku, odkud se může ozbrojený konflikt snadno přenést na území sousedního státu, a tím může dojít k agresii. Kritéria, rozsah, cíl a charakter tohoto ozbrojeného úsilí budou určitě jiná, než jaká byla u dosud poznaných válek. Počet zúčastněných ozbrojených sil bude v těchto válkách menší, budou mít kratší trvání, budou probíhat na užším prostoru a především budou mít omezenější cíl, čili budou jakoby "využívat situaci".

S touto možností počítáme ve své studii i v případě Maďarska. Tato studie předkládá řadě autorům řadu požadavků na zpracování politických a technických prvků vojenské politiky.

Dřívější základní prvky obrany státu nyní už neodpovídají současné změněné situaci. Z tohoto důvodu s ohledem na historické, politické a vojensko-geografické charakteristiky Maďarska a na jeho hospodářskou kapacitu - se pokoušíme o stručnou informaci o výsledcích našich výzkumů, které jsme shrnuli v rozsahem významnější studii s cílem,

abychom mohli modelovat jednu variantu technické stránky vojenské politiky. Naším cílem i to, abychom na základě návrhů mohli cílevědoměji pokračovat v tomto tématu, kte analyzovala a vypracovala dobrovolně vytvořená výzkumná skupina na Vojenské akademii Miklóse Zrínyiho (v jedné variantě) a z které bylo vypracováno toto stručné shrnutí.

Nové pojmy a kategorie

Ve výzkumu praktických otázek obrany státu, které spočívají na změněných základech Maďarské republiky, se objevily požadavky na zavedení nových kategorií a pojmů.

Je to také pochopitelné, neboť zavádění nového na starých základech (s násilným udržováním při životě starých zásad za každou cenu) je nemožné.

I sama otázka národní obrany je nová, a tak se mnohé odlišuje od dosavadních koaličních strategických zásad a od "obránně-útočné" vojenské teorie.

V průběhu našeho výzkumu vyžadoval námi vypracovaný model vytvoření mnoha pojmů s novým obsahem. Považujeme proto za účelné vysvětlit především některé nové kategorie "obránné operace", které se v naší studii vyskytují.

Obranná operace: Sladěná činnost ozbrojených sil Maďarské republiky s cílem, odvrátit agrese v pohraničním pásmu, v přihraničních prostorech v operační hloubce s cílem udržet centrální prostor státu.

Ozbrojené síly Maďarské republiky: Veškeré vojenské pohraniční a policejní organizace existující v míru a záložní složky, které se přímo či nepřímo účastní obranné operace. Do této kategorie nepatří ozbrojené skupiny sebeobranu civilního obyvatelstva, samostatné ozbrojené skupiny vytvořené na operačním území, popřípadě polovojenské organizace vytvořené v míru, finanční a celní orgány, vězeňské orgány atd.

Pohraniční pásmo: Území, ohraničené pomyslnou čarou, vedenou ve vzdálenosti 3-5 km podél zeměpisných hranic Maďarské republiky, která nesleduje nepravidelnou linii hranic, ale kterou lze v terénu konkrétně určit pomocí silnic, silničních uzlů, potoků, sídlišť apod.

Mobilní pohraniční pásmo: Vytvoří se po uskutečnění agrese na zadní straně hranic přihraničního prostoru s plánovaným využitím přírodních překážek, silničních uzlů atd. s cílem umožnit pohraniční stráž, policejním silám a vojenským velitelským orgánům uskutitovat odbornou kontrolu, regulaci, řízení a výběr prchajících obyvatelstva, vojska a osob emigrujících ze sousední země do shromažďovacích, sběrných a kontrolních středisek vytvořených v hloubce státu. Dále zabezpečit, aby nepovolané osoby nebo skupiny si nemohly z hloubky dostat do operačního prostoru.

Přihraniční prostor: Prostor, ve kterém považujeme odvrácení agrese za pravděpodobné, a jehož hloubka, počítaná od hranic do středu země, se neustále mění. Prostor zahrnuje v sobě hloubku očekávaného taktického cíle agresora. Mění se hloubka závisí na zeměpisné charakteristice, může sahát k první významné přírodní nebo umělé překážce a může činit 35-80 km.

Operační pásmo obrany: Sahá od hranic do středního prostoru. Jeho hloubka a šířka - s ohledem na rozlohu státu - může činit 20-150 km. V tomto pásmu pokračuje obranná operace, která byla v přihraničním prostoru neúspěšná, spočívá s uskutečňováním pozicní obrany, vybudované na jednotlivých směrech a vedené Ústředními ozbrojenými silami.

Střední prostor: Takový prostor, který pro svou zeměpisnou charakteristiku v hloubce území státu zajišťuje funkci ústředního vedení státu i v případě vyložené silné agrese. O tomto prostoru se požaduje, aby zabezpečoval úspěšné vybojování konečné obranné operace za udržení existence státu, které se účastní veškeré organické a neorganické ozbrojené síly.

Rádi bychom zdůraznili, že v naší studii a v našich výzkumech jsme se nezabývali ozbrojeným úsilím v operačním pásmu obrany a ozbrojeným úsilím, vedeným za udržení středního prostoru. Činíme tak proto, že námi modelovaná síla agrese a z toho vyplývající možnosti

podle našich názorů vylučují, aby se na tyto prostory přenesla obranná operace. Jak už bylo řečeno, může k této operaci dojít pouze v pohraničním pásmu a v příhraničních prostorech. Obě uvedené kategorie jsme definovali jen kvůli úplnosti. V každém případě - jako možnost - nelze úplně vyloučit ani obrannou činnost vedenou v těchto prostorech, ale to už je předmětem zcela nové oblasti našeho výzkumu a modelování nových kategorií, výpočtů a možností.

Komplexní obranná operace: Takové období operace obrany státu, ve kterém ústřední ozbrojené síly, teritoriální, pohraniční a policejní síly, PVO a VL na základě jednotného řízení a zámyslu organizují, podporují a případně zabezpečují v pohraničním pásmu, v mobilním pohraničním pásmu a v příslušných příhraničních prostorech zastavení postupu a zničení agresora.

Ústřední ozbrojené síly: Organické vševojskové, specializované a odborné jednotky, které jsou na základě svých úderných možností v součinnosti s teritoriálními silami schopny zničit agresora a tlačit jej ze země.

Teritoriální síly: Organické jednotky maďarské armády vševojskového charakteru s lehkou výzbrojí, které svou činností zaměřenou na narušování, vázání sil a obranu, jsou schopny narušovat, rozdrobit a vázat síly agresora, a tím vytvářet podmínky pro zasazení úderu ústředních ozbrojených sil a v součinnosti s nimi se účastnit vytlačení agresora.

PVO: Sladěný jednotný systém ochrany důležitých objektů státu a v prostoru agrese, který v sobě zahrnuje veškeré prostředky PVO, je schopen vytvořit v daném prostoru a v důležitých etapách obranné operace spolehlivou ochranu sil i prostředků a trvalou ochranu důležitých objektů.

Vojenské letectvo (VL): Je na základě svých možností schopno se účastnit jak ochrany vojsk a objektů, tak i ve stanovených obdobích operace zasazovat ze vzduchu údery na síly a objekty agresora.

Pohraniční síly: V součinnosti s policejními a vojenskými pořádkovými silami v pohraničním pásmu a v mobilním pohraničním pásmu plní úkoly zabezpečení strážní a pořádkové služby, likvidace menších ozbrojených jednotek a odvrácení agrese, v předcházejícím období zabezpečuje a uzavírá operační prostory s cílem vyloučení možnosti rušivé činnosti, která by mohla ovlivnit činnost ozbrojených sil.

Tyto kategorie a jejich definice výrazně pomohou - i když si nečiní nárok na úplnost - pochopit tuto variantu obrany státu. K tomu je však ještě nutné se v několika bodech zmínit i o vojensko-geografické charakteristice Maďarské republiky, která významným způsobem určuje uskutečnění a plánování obranné operace a vymezuje i hranice jejím možnostem.

Některé vojensko-geografické charakteristiky Maďarské republiky a určující faktory plánování obranné operace

Maďarsko patří mezi země s malou rozlohou. Od východu na západ má 520 km, od severu na jih 250 km. Délka hranic 2223 km je v porovnání s rozlohou země nepoměrně velká a úsek hranic s přírodními překážkami měří pouze 560 km. Z toho vyplývající obranyschopnost hranic lze považovat za střední. Lze tudíž počítat s vhodnými směry pro útok po celé délce hranic kromě již zmíněného - nikoli však souvislého - úseku hranic o délce 560 km.

To je jediný výrazný rozdíl, který Maďarsko odlišuje od zemí, ležících v horském terénu, které mají lepší možnosti obrany.

Z těchto důvodů by nebylo účelné plánovat obranu na základě průchodných (nebo jinak řečeno pro útok nevhodných) směrů. Za základ plánování je nutno vzít v úvahu, že terén zahrnuje charakteristiku středohoří, pahorkatiny a roviny. To vylučuje možnost, abychom plánovali použití vojsk nebo jejich přípravu pouze pro jeden typ terénu, ale je nutno vytvořit podmínky pro vedení komplexní bojové činnosti jak v rovinatém, tak i ve středohorském terénu, a to jak při plánování, tak i při výcviku. Z toho vyplývá, že při modelování je nutno vzít

v úvahu i to, že obranná operace může být například zahájena v rovinatém terénu a zakončena v pahorkatině nebo ve středohoří, nebo naopak. Z toho, co bylo dosud řečeno, vyplývá, že v důsledku zeměpisných poměrů není vhodné si brát příklad z praxe státu s podobnými zásadami obrany, protože jejich zeměpisná poloha může být zcela jiná a tím také vyžaduje vypracování jiných zásad.

V průběhu našeho výzkumu jsme vzali v úvahu charakteristiku maďarské krajiny a stanovili jsme hranice v hloubce tak, aby podle možnosti souhlasily s přírodními zeměpisnými překážkami. Podle našich výpočtů lze takovýmto způsobem zajistit uzavření územních hranic v daném prostoru, popřípadě znemožnění případného očekávaného rozšíření operace a lze nakonec i zabezpečit změnu charakteru obranné operace. (Například: vytvoření možnosti obrany, vybudované v případě neúspěchu protiúderu, který následuje po bojích na obranu území. Konkrétně na čáře Tisza, Zala nebo i středohoří Pannonie atd.)

Při hodnocení vojensko-geografické charakteristiky země jsme se opírali o přirozené hranice jednotlivých prostorů. Tím jsme dosáhli toho, že nejen v operační situaci, ale i před ní lze uvnitř každého jednotlivého prostoru plánovat a organizovat všechny předpokládané možnosti agrese.

Druhy potenciální agrese

Jak jsme již zdůraznili, byla by případná agrese proti našemu státu uskutečněna zcela jiným způsobem, než jak by tomu naznačovaly zkušenosti z dosavadních válek. Dnes jsou jiné podmínky a možnost agrese by měla své meze.

Jako model jsme vybrali agresi s omezenými silami a s omezeným cílem, která ani v časovém měřítku, ani v počtu ozbrojených sil, uskutečňující tuto agresi a ani v rozsahu operačního území nepřekračuje meze válek, které dosud byly na území této země vedeny.

Za základ jsme vzali útvar, uskutečňující agresi o síle 8-10 vševojskových pluků, jehož cílem může být pouze - soudě podle jeho omezenosti - uskutečnění krátké operace, která má za úkol obsadit určitý prostor a tento prostor pomocí obrany udržet. Na tomto základě jsme došli k závěru, že prostor, který agresor plánuje obsadit, může být poměrně úzký a může mít rozlohu 1600 až 3200 km².

Tento závěr byl základem pro vytvoření příhraničních prostorů, ohraničených terénními hranicemi, a tím je lze přírodními překážkami bezpečně "uzavřít", čím zabezpečit, aby agresor za žádných okolností tyto hranice nepřekročil.

Agresor je schopen dosáhnout svých cílů průnikem pravděpodobně na jednom nebo maximálně na dvou směrech, protože pro klasickou útočnou operaci na velké šířce v tomto případě nejsou předpoklady.

Varianty možného průniku

● Cíle průniku na jednom směru

Zasazením soustředěného úderu s poměrně vysokým tempem útoku dosáhnout první přírodní překážky, potom rozšířit pásmo průniku a po přechodu do obrany odvrátit protiúder ústředních ozbrojených sil a nakonec rozdrobit teritoriální síly, zanechané v ohniscích obrany a udržet obsazené území.

Výhody: Je zabezpečen počáteční silný úder, snadnější velení, lze stupňovat tempo úderu a jsou k dispozici větší síly pro zabezpečení boků.

Nevýhody: Po zastavení nebo přerušení průniku už není žádná možnost přeskupení, žádné změny směru útoku a žádná možnost splnit vytčený cíl jiným způsobem.

Hloubka průniku u jednoho směru může být 40, případně 60 km. Tempo útoku 20 km/den,

sažení cíle útoku může nastat druhého až třetího dne. K rozšíření pásma průniku může jít čtvrtého až pátého dne se současným zahájením výstavby obrany. Počáteční šířka pásma průniku může činit 10-20 km a ve čtvrtém až pátém dni se může rozšířit na 30-40 km.

Cíle průniku na dvou směrech

Odvrátit protiútok ústředních ozbrojených sil zasazením úderu o malé hloubce na dvou na obě závislých směrech a po obsazení širokého, nepříteli hlubokého, poměrně velkoplošného zemí přechod do obrany a po zničení sil, zanechaných v ohniscích obrany vytvořit podmínky ro udržení obsazeného prostoru po delší dobu.

Výhody: Po nezdaru útoku na jednom směru lze dosáhnout určitých dílčích cílů ještě na měru druhém.

Nevýhody: Síly budou rozptýleny, otevřené boky a mezery mohou ohrozit úspěch. Je ložitější velení a součinnost.

Hloubka průniku na dvou směrech může činit 20-40 km, tempo útoku 15 km za den, vzdálenost obou úderů může být 50-80 km, počítáno mezi vnějšími boky. Cíle takto vedené operace - uzavření směrů - může být dosaženo třetího až čtvrtého dne, a potom pátého až sedmého dne může být zahájena výstavba obrany na vnějších bocích. S ohledem na tyto dvě možnosti jsme definovali **tyto etapy obranné operace:**

■ **Živelné pronikání bojové činnosti, probíhající na území sousedního státu, do pohraničního pásma.**

■ **Teritoriální boje v pohraničním pásmu a v přihraničních prostorech s cílem odvrácení agrese.** Zastavení průniku, rozdrobení sil teritoriálními jednotkami a částí ústředních ozbrojených sil ještě před dosažením cíle útoku.

■ **Úder ústředních ozbrojených sil na boky.** Nastolení původní situace a zničení zbylých sil.

Na tomto základě si nyní povšímněme obsahu jednotlivých etap.

Přípravné období

Období ohrožení, které může trvat delší dobu, případně i několik měsíců. Konkrétní ohrožení znamená, když po vytvoření se situace, která je pro některou bojující stranu příznivá, se pronásledovatelé, kteří pronásledují prchající ozbrojence přiblíží ve směru ke společným hranicím.

S tímto cílem mohou v pohraničním pásmu vedle jednotek pohraniční stráže vyvíjet činnost policejní jednotky (a v jejich rámci i protiteroristické orgány), síly vojenského újezdu, popřípadě jeho teritoriální síly, které už v mírovém plánování měly v tomto prostoru stanovené úkoly.

V období ohrožení plní shora uvedené síly (kromě teritoriálních sil) odborné úkoly. (Podrobnosti se v této studii nezabýváme.)

Jednotky teritoriální obrany, jejichž úkoly jsou spjaty s objekty (např. obraná města, přepraviště, horských průchodů, průsmyků apod.), uskutečňují přípravu zařízení, nutných pro obranu.

Imobilní síly teritoriální obrany se podílejí na přípravě úseků terénu, které mají narušovat a zdržovat postup vojsk, aby byly schopny plnit své úkoly.

Pohraniční stráž, policie a síly vojenských újezdů: Jejich vyčleněná část - připravená na agresi - současně připravuje na vnější straně hranic přihraničního prostoru ve vyčleněném mobilním pohraničním pásmu (s cílem jeho rychlého obsazení) nutná opatření pro splnění úkolu. Tyto síly se neúčastní procesu odražení konkrétní agrese, ale v mobilním pohraničním pásmu - sřídají úseky terénu - staví stráže a hlídky.

Podrobnosti odborných otázek nebudeme probírat do hloubky, ale považujeme za důležité aby v zájmu jednotného řízení jak pohraniční stráž v příslušném pásmu ohrožení, tak i po-
cejní síly, popřípadě orgány místní samosprávy byly podřízeny vojenskému veliteli, který ři-
danou operaci. V opačném případě by snadno mohlo dojít, v důsledku rozkazů přicházejících
z mnoha míst, k nedorozumění, a tím i k neúspěchu. Jsme toho názoru, že **obránná operac
nemůže být v budoucnosti záležitostí pouze ozbrojených sil, ale musí mít celonárodní
charakter** a musí se jí účastnit každý občan státu podle svých vědomostí a schopností.

Odvracení agrese

Bojová činnost teritoriální obrany v pohraničním pásmu:

Cíl obranné bojové činnosti, uskutečňované v pohraničním pásmu, se skládá z několika
faktorů. Zabránění útvarům zasazeným v prvním sledu ozbrojených sil agresora, v rychlém
překonání přírodních překážek, v organizovaném uskutečnění průniku a později narušování
vázání a znemožňování organizované činnosti hlavních sil.

Pod pojmem ohniska obrany - u kterých dojde k upoutání části útočných sil - rozumíme
přírodní překážky, které lze po delší dobu bránit. Činnost teritoriálních sil, bojujících v těchto
ohniscích se omezuje pouze na vázání protivníka, protože agresor, uskutečňující útočnou
činnost v důsledku svých sil, prostředků a časových omezení nemůže ani v pohraničním
pásmu, ani v příhraničním prostoru uvažovat o jejich obsazení, nýbrž pouze o jejich blokadě.
Čím více je ohnisek, která lze dobře bránit, tím více sil lze vázat, a tím se v tomto směru snižují
možnosti ubývajících sil uskupení agresora.

Doba pro překonání pohraničního pásma je poměrně krátká (2-3 hodiny), ale její
strategický význam je velký. Síly bránící se v ohniscích v pohraničním pásmu se musí
připravit pro obranu na 4-6 dní, což je prakticky možné, neboť - jak jsme již uvedli - likvidace
každého ohniska útočnickem je prakticky nemožná, protože by vázala značné síly z hlavních
sil.

Bojová činnost sil teritoriální obrany v příhraničních prostorech

Bojová činnost teritoriálních sil v pohraničním pásmu a v příhraničním prostoru musí být
v organickém souladu, v zájmu úspěchu celé operace je žádoucí, aby řízení bylo usku-
tečňováno cestou ústředního velitele nebo některého místního velitelství.

Bojovou činnost teritoriální obrany v příhraničních prostorech lze organizovat
a procvičovat na stupni jednotky už v míru. Teritoriální jednotky a útvary by měly být orga-
nizovány v souladu s jejich předpokládanou činností. Z tohoto důvodu je nutno postavit
a připravit **síly, setrvávající v ohniscích obrany**, popřípadě **mobilitní teritoriální síly**.

Síly bránící ohniska uskutečňují činnost zaměřenou na trvalé vázání sil. Vážou a svými
akcemi narušují protivníka, který je blokuje a jehož počty jsou poměrně malé, a zabezpečují
možnost, aby se v případě použití ústředních ozbrojených sil síly agresora nemohly v hloubce
na těchto ohniscích zachytit, a tím zpomalit tempo protiútoků.

Imobilní teritoriální síly setrvávají v prostorech, které byly pro jejich činnost vyčleněny i po
přechodu útočného uskupení. Tento prostor však poskytuje poměrně dobré možnosti pohybu
tam, kde úseky terénu pro narušování, zpomalování a zamezování činnosti protivníka
a stanoviště pro tuto činnost byly připraveny už v míru. Jejich úkolem není trvalé upoutání,
ale udržování bojeschopnosti a neustálé narušování agresora až do příchodu ústředních
ozbrojených sil, kdy budou zajišťovat možnosti zvyšování jejich úderné síly - byť i jen
v menším měřítku. Spolupracují se skupinami odporu, vytvářenými z civilního obyvatelstva,
po celou dobu operace kontrolují prostor činnosti, který jím byl vyčleněn.

**Zastavení průniku bojovou činností teritoriální obrany a částmi ústředních ozbro-
jených sil:**

V závislosti na charakteru průniku uskutečněného na jednom nebo na dvou směrech je očekávaným cílem zastavení útočných uskupení prostřednictvím obrany, organizované na daných směrech a vybudované na přírodních překážkách. Tato obrana - s ohledem na její charakter - se liší od klasické, protože není souvislá, ale sestává z řetězu ohnisek a opěrných bodů, v mezerách se uskutečňuje bojová činnost mobilní teritoriální obrany, jde o sladěnou činnost, která má k dispozici ženíjní zátarasy a která musí být schopna dosáhnout toho, aby útočník ponechaný vzadu k vázaní značných sil a k zabezpečení boků, který má už zredukovanou bojeschopnost, se zřekl svého záměru, popřípadě maximálně zpomalil své úsilí.

Tato obrana má tu vlastnost, že připravené síly a prostředky nemohou před agresí obsadit vyčleněný prostor. To je důležité jednak proto, aby jej nebylo možno zjistit průzkumem a jednak proto, že směr úderu, popřípadě úderů se stane známým až v 6. až 8. hodině po agresii. To je však nutno naplánovat na základě pravděpodobnosti i v několika variantách. Obsazení je účelné uskutečnit prvního dne v noci, protože už na konci druhého dne je nutno počítat s konkrétní bojovou činností. Pravděpodobná doba udržení tohoto prostoru nočním bojem může činit 8-12 hodin, neboť potom v ranních hodinách - pokud to možnosti dovolují - musí ústřední ozbrojené síly uskutečnit z chodu protiúder po přesunu, uskutečněném v nočních hodinách. Dodržení těchto časových limitů je důležité.

V případě obou variant agrese jsme v předcházejících úvahách počítali s 3.-4. dnem. Proto je důležité upoutání pomalu se vysilujícího protivníka už v 2. dni a znemožnění použití jeho ještě existujících záloh.

V zastavení průniku se kromě místních sil teritoriální obrany účastní podle požadavků dané situace i jednotky dělostřelectva, protitankového dělostřelectva, bitevních vrtulníků a ženijní jednotky a motostřelecké brigády ze sestavy ústředních ozbrojených sil.

Obnovení původní situace

Mobilizace a soustředění ústředních ozbrojených sil se uskutečňuje už v období ohrožení. Prostor soustředění je nutno vybrat tak, aby postup do kteréhokoli úseku terénu plánovaného protiúderu ve směru ohroženého příhraničního prostoru bylo možno uskutečnit maximálně během jedné noci, aby bylo možno zabezpečit ukrytí a ochranu sil.

Agresor pravděpodobně bude počítat s použitím ústředních ozbrojených sil, a proto bude usilovat o rychlou výstavbu obrany po dosažení cíle průniku. Cílem je tomuto úsilí zabránit protiúderem ústředními ozbrojenými silami v nejkritičtější období agrese.

Cíl protiúderu: Rozptýlit uskupení agresora, což je nutno uskutečnit v jeho hloubce, na boky, týl apod., aby jeho hlavní uskupení o zredukované síle bylo možno rozptýlit a obklíčit, čímž jeho zbývající síly nebudou schopny přeskupení.

Úder zaměřený na rozptýlení - jednosměrového nebo dvousměrového průniku - je nutno uskutečnit podobným způsobem jako klasický protiúder, pouze s tím rozdílem, že v prvním sledu se doporučuje zasazení i tankových praporů motostřeleckých brigád a tankových brigád až po počátečních úspěších v druhé polovině prvního dne pro vystupňování síly úderu. Pro zabezpečení boků je nutno zasadit i zesílené mobilní síly teritoriální obrany, posílené příslušnými mechanizovanými, motostřeleckými, protitankovými a ženijními jednotkami.

Hlavním úkolem protiúderu je kromě obnovení původní situace zničení hlavního uskupení obklíčeného agresora, které uskuteční síly druhého sledu ústředních ozbrojených sil a síly, které po splnění úkolu budou staženy z přední linie.

Zvýšenou pozornost je nutno věnovat zamezení průniku z obklíčení. Tuto činnost je nutno uskutečňovat prostřednictvím obrany, vybudované na možnostech daného terénu, prostřednictvím zátarasů, a potom silami staženými z přední linie je tento průnik možno definitivně zlikvidovat.

Za základ výpočtu lze považovat, že pokus o průnik může nastat po přeskupení sil

v obklíčení maximálně v nočních hodinách po dni, ve kterém byl uskutečněn protiúder, ve směru průchodného terénu.

Operace na obranu státu může po tom všem trvat ještě několik dní, protože bude ještě delší dobu nutno počítat s bojovou činností obklíčených sil, s pokusy o průnik z obklíčení a mnohými skrývajícími se ozbrojenými skupinami. Po nastolení původní situace je v pohraničním pásmu nutno vyčlenit prostory použití pro útvary (a nikoli klasickou obranu) k likvidaci stahujících se ozbrojených skupin.

Tento model operace na obranu státu - v jedné variantě - nepovažujeme za dogma. Pro výzkumné pracovníky může sloužit jako základ jednoho z východisek. V dalším hodláme podrobněji zpracovat praktické otázky jednotlivých etap operace, zvláště varianty použití výzbroje a odborných jednotek. Na tomto zpracování se budou podílet osoby, erudované v příslušných oborech.

Tato práce je vědeckou studií, není to zásada ani předpis, pouze hledání cesty, které je vedeno úmyslem zvyšování kvality. Budeme považovat za splnění našeho cíle i to, jestliže - byť i jedinou myšlenkou - budeme moci přispět k těžké a složité plánovací a výzkumné práci v oblasti obrany Maďarské republiky.

Inspirací naší práce bylo kromě výše uvedených cílů i přednáška náčelníka GŠ na Vojenské akademii Miklóse Zrínyiho na téma výzkumu, přednesená v únoru 1991.

